

VALTIONEUVOSTON PERIAATEPÄÄTÖS KULTTUURIPERINTÖSTRATEGIASTA 2023-2030

Lähtökohdat

Esitetään hyväksyttäväksi kulttuuriperintöstrategiaa 2023–2030 koskeva periaatepäätös.

Valtioneuvoston periaatepäätös kulttuuriperintöstrategiasta 2023–2030 perustuu pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelmaan, jonka mukaan ”laaditaan kulttuuriperintöstrategia”.

Lisäksi Euroopan komission vuonna 2018 hyväksymässä Euroopan uudessa kulttuuriohjelmassa (A New European Agenda for Culture) kehoitetaan jäsenmaita laatimaan omia kansallisia strategioitaan kulttuuriperinnön saralla.

Prosessi

Opetus- ja kulttuuriministeriö käynnisti strategian laatimisen 12.3.2021 nimittämällä ohjausryhmän ja työryhmän, joiden tehtävänä oli laatia ehdotus kulttuuriperintöstrategiaksi. Ohjausryhmässä oli edustettuina maa- ja metsätalousministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, ympäristöministeriö, Business Finland / Visit Finland, Itä-Suomen yliopisto, Kansallinen audiovisuaalinen instituutti, Kansallisarkisto, Kansallisgalleria, Kansalliskirjasto, Luonnontieteellinen keskusmuseo LUOMUS, Maa- ja kotitalousnaisten Keskus, Metsähallitus, Museovirasto, Opetushallitus, saamelaiskäräjät, Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra, Suomen Kotiseutuliitto, Suomen kulttuuriperintökasvatuksen seura, Suomen Kuntaliitto, Suomen museoliitto, Suomenlinnan hoitokunta, Svenska litteratursällskapet i Finland, Turun yliopisto, Väylävirasto ja Yleisten kirjastojen neuvosto. Työryhmässä oli edustettuina opetus- ja kulttuuriministeriö, ympäristöministeriö, Museovirasto ja Suomen Kotiseutuliitto.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteutti 18.5.2022 valmistuneesta ehdotuksesta lausuntokierroksen. Lausuntoja saatiin 176, joiden pohjalta opetus- ja kulttuuriministeriö viimeisteli strategiaehdotuksen valtioneuvoston käsiteltäväksi.

Tavoitteet ja keskeinen sisältö

Kulttuuriperintöstrategian tavoitteena on kulttuuriperintöpolitiikan toimeenpanon linjaaminen siten, että siinä huomioidaan kulttuuriperinnön monimuotoisuus sekä kulttuuriperinnön vaaliminen, kehittäminen ja hyödyntäminen koko yhteiskunnan voimavarana.

Strategiassa on ensimmäistä kertaa Suomessa tarkasteltu kulttuuriperintöä kokonaisvaltaisesti: sitä on kaikkialla ja se on osa jokaisen elämää. Kulttuuriperintö voi olla

aineellista, aineetonta tai digitaalista ja se voi liittyä kulttuuri- tai luonnonympäristöön.

Kulttuuriperintöstrategian tärkeimpinä arvoina ovat kestävyys, moninaisuus ja yhdenvertaisuus. Läpäisevänä arvona on myös vastuu kulttuuriperinnön säilyttämisestä ja suojelusta tuleville sukupolville.

Strategian tavoitteena on toimia Euroopan neuvoston Faron sopimuksen toimeenpanon välineenä ja osaltaan edistää Yhdistyneiden kansakuntien kestävä kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n tavoitteiden saavuttamista.

Kulttuuriperintöstrategia rakentuu kulttuuriperinnön määritelmän, toimijakentän ja toimintaympäristön kuvauksesta sekä neljästä teemakokonaisuudesta, jotka koskevat ihmisten ja yhteisöjen omistajuutta, vastuuta ja osallistumismahdollisuuksia kulttuuriperinnöstä, luontoa ja ilmastonmuutosta, osaamisen ja oppimisen tukemista ja vahvistamista sekä kulttuuriperinnön taloudellisen potentiaalin kestävä hyödyntämistä. Teemoihin liittyy 16 tavoitetta ja 54 toimenpidelinjausta.

Jatkotoimet ja taloudelliset vaikutukset

Jatkotyönä käynnistetään vuoden 2023 aikana kulttuuriperintöstrategian tavoitekokonaisuuksia ja toimenpidelinjauksia koskevan toimeenpanosuunnitelman laatiminen. Suunnitelmassa esitetään toimenpiteiden toteutustavat, vastuutahot, aikataulut, kustannusvaikutukset ja niiden seuranta. Toimeenpanosuunnitelma laaditaan yhteistyössä keskeisten ministeriöiden ja niiden sidosryhmien kanssa, joiden vastuulle toimenpiteiden toteutus kuuluu. Toimeenpanosuunnitelman laatimisen yhteydessä sovitaan sen päivittämisestä ja seurannasta.

Valtiontalouteen kulttuuriperintöstrategian toimenpide-ehdotuksilla ei ole välittömiä vaikutuksia. Strategian lähtökohtana on, että kulttuuriperintö on yhteistä pääomaamme, jonka arvon säilymisestä tulee huolehtia. Kulttuuriperintöä hoidetaan ja ylläpidetään sekä julkisen että yksityisen sektorin voimin. Ehdotukset on tarkoitus pääosin toteuttaa valtiontalouden kehyspäättöksen ja talousarvion sallimissa rajoissa sekä tarvittaessa olemassa olevia määrärahoja priorisoiden. Valtion kokonaishyödyn kannalta on perusteltua, että kulttuuriperintöstrategian toteuttamiseen osoitetaan riittävät määrärahat.